Ч. 216 (12.582). Львів, вівторок 30. вересня 1930. Poczt. opłata zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 27·50 „ Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Sursum corda.

I.

Одного разу — а було це в літі 1916 року — коли великий наступ Брусілова був вже на закінченні й ми, інжинірські війська, вирівнювали й підготовляли передову лінію до позиційної війни, — я розбалакався з галицьким селянином, у якого мешкав. Природна річ, найбільше — про війну.

„Страшна річ — війна, — сказав селянин. — Та ще страшніше те, що йде попереду неї: *паніка*“. Розумний селянин!

Справді, чи не найстрашнішою є паніка. У війні — бачиш ворога; в паніці — нічого й нікого, крім почуття страху, яке жене людину невідомо куди й невідомо — чому. Війна — це мистецтво, де горує думка. Паніка — це дике й сліпе чуття. Війна дає факти; паніка — чутки.

Думаю, що переживаємо почуття паніки. Попередило її почуття пригноблення, викликане середньовічною нагінкою польської преси й заскованням шовіністичного відламу польського громадянства. Поглибило — арешти послів і заповіді всяких репресій у звязку з надходячими соймовими виборами.

І гуляють чутки, денервуючи наше громадянство. Особливо, багацько народжується й вмирає „виборчих чуток“. Чуємо ми, що буде унеможливлена всяка виборча акція; що в кандидатських листах будуть викреслювані „невідповідні“ прізвища; що, взагалі, українські листи будуть уневажнені; що кандидати будуть арештовані й т. д. А з огляду на події останніх днів — всі чутки приймаються на віру, зростає найчорніша мелянхолія й обезброююча резиґнація: „Шкода зусиль — бо все надаремне“.

Не можемо стверджувати, ані заперечувати цих чуток. Та вже, коли торкнулися ми справи виборів, — мусимо підкреслити, що вони набирають для нас цього разу особливого значіння. Відбувається в Польщі боротьба нечуваної напружености поміж уряд. табором і табором демократії. Що-правда, не беремо ми участи в цій боротьбі, стоючи на становищі обсерватора. Перемога польської демократії мало в чому відіб'ється на українській справі. Куряча сліпота в національній політиці характеризує не лише урядові чинники, а в рівній мірі й чинники опозиційні.

Але справа полягає не лише у боротьбі двох непримиримих таборів за владу. Вона набирає значно ширшого характеру, бо вводить в гру сам устрій польської держави. Коли пригадати конституційний проєкт урядового табору — не буде, здається, двох думок щодо того, що віщує він цілковиту загладу українській національній праці. З уваги на боротьбу за конституційні права нашого народу українська парляментарна репрезентація повинна бути якнайчисленнішою та якнайдобірнішою.

Стоячи на становищі використання всіх правних можливостей для оборони своїх національних інтересів, — повинні ми з цього витягати належні консеквенції. І чи наші зусилля будуть даремні чи вони дадуть якісь наслідки, — всеж зобовязані ми напружити всі сили, щоб осягнути ближчу мету, яка має статися метою цілого українського табору... бодай на короткий виборчий період. І хоч як узасадненою не булаб чорна мелянхолія, — їй не може бути місця в тому громадянстві, що знає, до чого воно йде й чого в найближчому часі сподіється. Французи кажуть: c'est à prendre ou à laisser. Або взяти, або покинути... Покинути не можемо... Отже, мусимо взяти... Опанувати нерви й працювати.

Бо страшна річ — не війна, як казав галицький селянин, а що її попереджує: паніка, психічна депресія, втома та зневіра...

II.

Безперечно, коли ціле громадське життя спровадити до взаїмного поборювання, до обрізування всіх і кожного, до неперебираючої у засобах демагогії та до нероботства, то є всі дані для того, щоби занедужати на найчорнішу мелянхолію. Не улягає сумніву, що колиб сполучити енергію, витрачену на самопожирання, її вистарчилоб на двигнення не то, що національного життя, а гір величавих.

Та всеж, коли оглянутися на пройдений шлях, без перебільшення можна сказати, що ми за десять років більше зробили й більше осягнули, як за попередні десятиліття. Відноситься це не тільки до Галичини, але ще в більшій мірі — до північно-західних земель. Якби ми не губили перспективи — той факт був би для всіх унагляднений і, певно, цілком незначне місце займалоб у збірній психіці українського громадянства почуття втоми чи зневіри.

Якщо поважно потрактувати те, що виписали українські руки з приводу людей, установ чи загально-національного дорібку, треба булоб прийти до одного висновку, що цілий український нарід складається з вовків, які кермують і баранів, що слухають.

Самі алярми з боку польського шовіністичного громадянства, свідками яких ми були нещодавно і є щодня, звернені проти наших культурно-освітніх, господарчих і громадських установ, того, що називаємо ми національним дорібком, найліпше виявляють українську силу, яка зросла в терпіннях, волі та творчій праці.

І справді... Зросла національна свідомість народніх мас; ця свідомість дає змогу власними силами удержувати українські національно-громадські установи, що формують ціле наше життя, як культурної нації. Треба лише дивуватися, що маючи безліч перешкод не тільки зовнішніх, а й внутрішніх — інерція мас, розбиття громадянства — всеж дійшли ми до сьогоднішньої своєї сили. Це свідчить лише про те, що наш національний організм є здоровий та легко переборює бацилі руйнування.

Чуємо часто-густо, що мимо всього — здобутки наші невеликі. І ми з цим згідні. Але, коли ці малі здобутки викликають почуття резиґнації — це є оправдання власної нікчемности, ми уважаючи, що наші здобутки моглиб бути більшими, маємо лише одно бажання — дальшої боротьби з усіма перешкодами, щоби побільшити наш національний стан посідання на всіх ділянках життя.

Це найбільше дієве завдання, що стоїть перед нашим поколінням, що підготовлювало, провадило й програло боротьбу за українську державність. З голими руками наступних поколінь полишати не вільно. І тому паніку будемо поборювати, а резиґнацію — осуджувати, шукаючи в душі українського громадянства ті вищі моральні цінности, що провадять з верховини національного чуття та волі, яких стане на ті надходячі роки, що запишуть у нашому публичному житті не одну чорну сторінку.

Слушно каже Вассерман, письменник, який знає, що то є ...йти вперто, майже без надії, до своєї мети; „болото мягке; верховина скалиста“. Та в болоті живуть жаби; верховина — це уділ Прометеїв. Мягкість болота розпорошує й втягує в себе народи, що зникають з поверхні історичного життя; скалистість верховин — витворює характер і силу народів, що мимо всіх перешкод, доходять до незалежности. Болото колись знищило українську старшину, а разом з нею визвольницькі змагання. Незнані й незначні герої, що не боялися верховин, вирвали з забуття леґенду української незалежности.

У цій леґенді немає нічого іншого тільки конечність. І ця конечність відкидає панічні чутки, рухи резиґнації, право втоми, мелянхолію зневіри, як признаку слабих. Бо гаслом міцних духом є лише одне:

„Sursum corda!“

О. Ковалевський.

Після розкриття контрреволюційної організації в СРСР.

Радянська преса подає сензаційні подробиці про викриту контррев. орґанізацію в СРСР. Ця орґанізація мала свої ячейки майже у всіх радянських господарських орґанізаціях, а навіть у комісаріяті торгівлі. Цілю орґанізації було викликання голоду і революції проти радвлади. Провідником орґанізації був б. ґенерал Разанцев, який дістав від анґлійської фірми „Уніон“ великі суми на антибільшовицьку роботу. Вісімнацятьом членам тої орґанізації грозить кара смерти.

З польської преси.

„Запроданці“.

З приводу виборчого бльоку між центролівом та ендецією на терені Східної Галичини санаційне тепер „Слово Польске“ характеризує найновіших союзників, зокремаж цілий всепольський табор, так добре йому відомий, отсими словами:

„Поруч ендецьких кандидатів, що голосять гасла ненависти до русинів, стоять на спільній листі кандидати ППС, які у своїй програмі люблять плести теревені про терitор. автономію Сх. Малопольщі, а в дійсности не мали би з засади нічого проти відірвання тих земель на користь самостійної України. Легко уявити собі, яка доля стрінулаб польський елемент у Сх. Малопольщі на випадок здійснення програми територіяльної автономії цього краю — на основі концепції ППС.

„Стаючи на спільній листі з кандидатами ППС, ендецькі кандидати допускаються таким чином тяжкого проступку проти інтересів польського громадянства, що живе у Сх. Малопольщі, допускаються зради супроти всіх проповідуваних досі гасел і програм.

„Ендеція проповідувала завсіди, що є партією „понадклясовою“, що інтерес народу ставить вище понад інтереси окремих кляс і суспільних ґруп.

„Стронніцтво Хлопске“, з яким ендеція йде до виборів, є партією чисто клясовою. У відношенні до русинів іде воно за програмою ППС, готове є також дарувати Східній Малопольщі територіяльну автономію — на основі того самого зразку. Стаючи до виборів на спільній листі зі „Стронніцтвом Хлопским“, ендеція поповнює тимсамим подвійну зраду: зраду власного гасла „народової оборони супроти агресії українців“ — і зраду гасла „єдности народу в противенстві до клясових еґоїзмів“.

Ендеція проповідувала і проповідує завзято, що є мимо „оборонцем католицької церкви“. Стаючи до виборів на спільній листі з которичними ворогами церкви (ППС, Стр. Хлопске, Визволєніє), ендеція тимсамим допускається зради супроти католицької церкви.

„Виборчі ярмарки дають, на жаль, надто часто видовище предивних політичних перевертів та акробатичних штук, що їх виправляють поодинокі посли й поодинокі партії, аби забезпечити свої мандати. Але таких карколомних перевертів, які виконала тепер перед своїми виборцями партія, що називається „народовою“, на ніякому виборчому ярмарку досі хіба ніхто не бачив“.

Отже запроданці на цілій лінії: і супроти гасла „народового“ і супроти гасла „оборони католицької церкви“.

Саботажі і пацифікація

Те саме „Слово Польске“ у великій статті під вгорі поданим заголовком широко розписується про УВО і ОУН (Орґанізація Українських Націоналістів). Подавши у вступі кілька уваг про УВО і зазначивши, що під натиском польського уряду полк. Коновалець перенісся з Німеччини до Женеви, залишивши в Берліні постійного звязкового, — „Сл. Польске“ пише далі:

„Поруч УВО ділає на нашім терені ОУН. Покликана до життя Коновальцем у мин. році на зїзді у Відні, є ОУН політичною надбудовою УВО, а її метою є „боєве знаціоналізування народу“. ОУН має заступити дотеперішніх сепаратистичних політиків УНДО, бо вони на думку кліки Коновальця є надто опортуністичні і мягкі супроти Польщі. ОУН старається „відмолодити“ ряди політиків, заступаючи дотеперішніх діячів одиницями з боєвим характером і військовими

минулим. Організація Українських Націоналістів має осідок у Перемишлі, її пресовим органом є „Український Голос".

„Боєве знаціоналізування громадянства" обняло широкі круги. Ворохобники („вивротовці") найшли найвдячніший ґрунт діяння серед елементів, що гуртуються в „Лугах", „Соколах" і Пласті. Кооперативні установи стали матеріяльною базою ворохобницької діяльности, приютом для ворохобників та агентурами протидержавної пропаганди.

„Пропаганда боєвої, просто звірячої ненависти до всього, що польське, ведеться на велику скалю особливо серед шкільної молоді. Вистало в літі м. р. прочитати на мурах Львова переповні ненавистю відозви, що закликали руське населення посилати свої діти до приватних українських шкіл, аби набрати поняття, в якому дусі виховується молодь тих заведень.

„Не краще є і в державних школах з руською викл. мовою. Масові арешти серед учеників тернопільської гімназії є доказом, що дитина, яка дісталася до того заведення, виростала на підпалювача і бандита. А тернопільська гімназія не є під цим оглядом виїмком, тільки одним з прикладів, очевидно доволі яскравим, аби виказати, що продовжуючи по бл. п. Австрії засади гальванізування окремого руського шкільництва, видаємо руську молодь на паству сепаратистичного і протипольського українізму, що розбиває державу. Завданням школи є лучити, а не ділити; виховувати громадян, а не злочинців. Школи, які переміняються в годівлі протисуспільних інстинктів і в академії злочину, мусять бути зліквідовані".

В дальшому „Сл. П." розписується про цьогорічні підпали приватної власности, які, як „робота найлекша", покотилися широкою филею м. ін. і тому, що „поліційна розвідка у нас за слаба наслідком того, що сойм обтяв диспозиційні фонди". Після того „Сл. П." інформує про заходи влади для ліквідації саботажів, які „без сумніву матимуть успіх і покладуть кінець шкодам матеріяльним і моральним, що їх спричинила безкарна рука підпалячів, а передовсім привернуть на селі престіж сильної державної влади".

Кінчить „Сл. П." так: „Але засоби ці є тільки доразові. Якби на них скінчилося, овочі пацифікації булиб швидко змарновані і за кілька чи кільканадцять місяців державні власти станулиб напевно в обличі нових насильств і підпалів, організованих „боєвими націоналістами", коли вони прийдуть знову до себе. Перед державою стоїть велике завдання пацифікації тревалої. Вона мусить бути випливом послідовної політики з начальним гаслом: підтримувати те, що лучить громадян ріжних віроісповідань і народностей, а нищити і виполювати все, що служить до штучного відокремлювання, акумулювання племінної ненависти, підкопування держави, легковаження польської влади, словом: те все, що ділить громадянина від громадянина і громадянина від держави".

Пацифікація.

Дальші ревізії, арештування і карні експедиції в Тернопільщині.

В середу 24. ц. м. була карна поліційна експедиція в *Петрикові*. Знищені зовсім льокаль читальні „Просвіти" і льокаль кооперативи. Понищено портрети Шевченка і Франка. Знято і знищено вивіски читальні і кооперативи, де розсипано та перемішано всі товари. Побито тяжко кольбами і колами 57-літнього емеритованого вахмайстра бувшої австрійської жандармерії Матвія Мітрінґу, крамаря кооперативи, якого примушувано на подвірю співати сороміцькі протиукраїнські пісні і танцювати, а коли цей схорований старець цього не хотів робити, штовхали його кольбами в полові органи. Його оглянув судовий лікар і зроблено судово-карне донесення. Побиті: Петро Барчишин і його жінка Ан-..., Михайло Стець, Василь Сусла батько, Василь Сусла син, Омелян Наконечний, Володимир Лучків, Теофіль Середа. Арештовані: Петро Бріль с. Семка, Мих. Середа с. Федька, Ом. Наконечний, Петро Барчишин, Мих. Стець, Вас. Сусла, Микола Білий і Волод. Лучків. Селянам знищено будинки і нівечено збіжа і пашню.

В ночі з 23. на 24. ц. м. була карна поліційна експедиція в *Довжанці*. Знищено льокаль читальні, кооперативи „Надія", де понівечено всі книги діловодства (таксамо і в Купчинцях) і молочарню. У Степана Мельника попорено всі подушки, піря розкинено по подвірю і змішано зі соломою. У богатьох селян розкинено стіжки. Побиті: Роман Швець (тяжко), Іван Осадчук, Олекса Шуль (тяжко), Петро Брикса, Микола Музика син Вавра, Іван Калуш, Юзько Дзюбатий, (латинник-українець), Олекса Борух, Василь Борух, Михайло Білоус, Володимир Білоус, Луць Скоронський і Анна Калуш. Арештовані: Михайло Білоус і Луць Скоронський. До побитих Олекси Шуля і Романа Швеця мусіли завізвати лікаря з Тернополя д-ра Розенфельда.

В ночі з 24. на 25. ц. м. прийшла карна поліційна експедиція до *Пронятина*. В селі настала велика паніка. Люди втікали до ліса і в очерети, а навіть до Тернополя. Богато побито й арештовано. Шкоди матеріяльні значні. Подробиці пізніше. Бито передовсім тих, на кого вказували місцеві поляки, з котрих деякі також помагали бити.

В полудне 25. ц. м. була карна поліційна експедиція в *Кутківцях*. Бито — як і деінде — а тут навіть деяких поляків. Селянам розшивано стріхи з хат і господарських будинків. Богато селян схоронилося в лісі. Подробиці пізніше.

Карні поліційні експедиції були ще в *Мишковичах і в Луці Великій* та в *Сущині*. Поведінка, як всюди. Ближчих відомостей бракує (є це села судового микулинецького повіту).

В четвер 25. ц. м. була депутація відпоручників українських повітових установ з Тернополя під проводом д-ра Степана Барана у воєводи п. Мошинського. Розмова делегації тревала понад дві години, а взяли в ній участь воєвода Мошинський, віцевоєвода Дзевултовський і начальник виділу безпеченства Жиборський. Про ці розмови обширніше окремо. Тут коротко скажемо тільки, що урядові чинники вважають за моральних спричинників теперішніх подій українську інтелігенцію, що своїм впливом не зуміла припинити саботажів, які всі в чамбул приписують УВО з ОУН (Організація Українських Націоналістів) з повним виключенням комуністів і інших чинників. Коли підпали треватимуть дальше, тоді для ліквідації будуть пристосовані ще гостріші засоби.

Нова українська партія.

Організаційна нарада „Української Католицької Народної Партії" у Львові.

В середу, 24. вересня ц. р., відбулася у Львові організаційна нарада громадян, що поділяють політичну плятформу „Нової Зорі", в справі заснування окремої політичної партії. В нараді взяли участь, як нас інформують, між іншими редактор „Нової Зорі" д-р Осип Назарук, д-р Альфред Говикович, д-р Е. Гвоздецький і ще дехто зі Львова, радн. Ол. Саляк, о. Йосиф Раковський, Ол. Мельникович, д-р Микола Галущинський та інші з краю. У справі цієї наради появився вже офіціяльний комунікат у „Новій Зорі" (ч. 74. з дня 28. IX. 1930), в якому читаємо:

„Дня 24. вересня ц. р. відбулася у Львові політична нарада, скликана Ініціятивним Комітетом. В нараді взяли участь діячі місцеві і з краю. Признано одноголосно необхідність оснування Української Католицької Народної Партії і в тій ціли вибрано Організаційний Комітет з правом кооптації, який має підготовити перший краєвий партійний зїзд.

„В склад Організаційного Комітету ввійшли: радн. Олексій Саляк як голова, д-р Микола Галущинський як заступник голови, п. Роман Гайдук як секретар і о. Йосиф Раковський, о. Петро Голинський, п. Ол. Мельникович і п. Марія Янович як члени. — У Львові, 24. IX. 1930. — За президію зборів: О. Саляк, о. П. Голинський, Роман Гайдук".

Отже нова партія фактично вже існує, дарма, що її управа має скромну назву Організаційного Комітету. Про підготовку до заснування такої партії чули ми віддавна. Знаємо також віддавна її духових батьків, які чомусь до партійного проводу не ввійшли. Повстання тієї партії вважаємо за позитивне явище в нашому житті. Бо тепер ті люди, що займалися виключно критикою всієї політики на Галицькій Землі на сторінках „Нової Зорі", матимуть спроможність на практиці доказати свою політичну вмілість та зручність. Слід ствердити, що хоч нова партія не випустила досі в світ ніякої політичної енунціяції програмового характеру ні не накинула ніде навіть проекту сформульованої чи там скодифікованої програми своєї політики, то всеж її політичне обличча загально відоме. Максимальним політичним гаслом но-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. ВЕРЕСНЯ 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 19)

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Це така страшна річ жити в середовищі злобно настроенім, вічно бути заляканим, настороженим, бути лихим, невпинно озброеним — така страшна річ карати — бо мимохіть кривдимо людей — і сумніватись, бачити скрізь заставлені на себе пастки, не їсти і не спати спокійно і вічно повторяти собі, навіть у хвилини відпочинку: „Боже! яку-ж штуку вони приготовляють тепер для мене?"

Ні, якби бельфер Данило Ейсет жив і сто літ, то не міг би забути про те, чого натерпівся в гімназії у Сарлянді з хвилини, коли став учителем „середніх".

А проте — не хочу крутити — я таки скористав дещо при цій зміні кляси: тепер я бачив „чорні очі".

Двічі денно, на перервах, я бачив їх з віддалі, як вони працювали за вікном I-го поверха, що виходило на подвіря середніх кляс... Вони гляділи звідтіля, чорніші як звичайно, нахилені від ранку до вечора над якимсь безкраїм шитвом... і чорні очі гаптували, мережали невтомно. Стара ворожка в очицях прийняла чорні очі із захисту безбатченьків — бо чорні очі не бачили ніколи ні свого батька ні мами — на те тільки, щоби вони шили весь божий рік, невтомно, під немилосерним зором ворожки, що сиділа поруч і пряла свій кужіль.

Я глядів на них. Перерви видавались мені надто короткі. Я радо провів би все своє життя під цим благословенним вікном, під яким працювали чорні очі. Вони теж знали, що я тут. Вряди-годи вони відривалися від свого шитва і споглядали промовисто — мовчки.

— Ви дуже нещасливі, пане Ейсете?

— І ви також бідні чорні очі?

— Ми не маємо ні тата ні мами.

— А мій тато та мама далеко.

— Якби ви знали яка ворожка в очицях — страшна.

— І я терплю від моїх хлопців.

— Не дайтеся, пане Ейсете.

— Не дайтеся, чорні оченята.

І довше ніколи не можна було розмовляти. Я завсіди боявся, що зявиться Віо з ключами і „дзень-дзелень!", а там на горі за віконцем чорні оченята мали також свою Віотку. Після хвилини розмови, вони хутко нахилялися і вишивали далі під жорстоким поглядом очиць у сталевій оправі.

Дорогі чорні оченята! Ми розмовляли зі собою лише рідко і крадькома, а я таки кохав їх! з усієї душі.

Я любив ще отця Жермана.

Він був учителем фільософії. Його вважали чудаком і в гімназії всі його боялися: директор, а навіть сам Віо. Говорив він мало, обривисто, всіх „тикав", ходив великими кроками з піднесеною головою та реверендою, стукав каблуками як драґун. Був це рослий, кремезний мущина. Я довго вважав його дуже гарним, але одного дня приглянувшись йому ближче я запримітив, що це шляхотне львине обличча було страшенне знищене віспою. Не було на ньому ніодного місця, яке не мало би шрам, дзюб і цяток — справжній Мірабо в рясі.

Цей священик жив самотно в кімнатці на кінці будинку, в частині званій „стара гімназія". Ніхто ніколи не заходив до нього, з виїмком двох його братів, двох гольтіпак, що вчилися в моїй клясі на його кошт...

Вечором, коли ми перед сном проходили подвіря, бачили посеред чорних, знищених мурів угорі одно слабе світло: це була лямпа о. Жермана. Нераз бачив я також ранком в 6. год. коли йшов до школи як крізь мряку блимала ще лямпа: о. Жерман не клався ще спати... Казали, що він працює над обемистим фільософічним твором.

Заки я ще познайомився з цим дивним священиком, я відчув до нього дивну симпатію Мене притягало страшне, а гарне обличча, з якого так і промовляла інтелігенція. Одначе те, що оповідали про його чудацтва та його брутальність так мене залякало, що я не міг зважитися підійти до нього. А все-ж таки я раз вибрався до нього, на своє щастя.

А було це так...

Треба вам знати, що в тому часі я сидів по вуха в фільософії... Тяжка була це праця для Маціцького!

Одного дня забаглось мені Кондіяка. Кажучи між нами не варта навіть його читати; це зовсім неповажний фільософ і весь його фільософічний баґаж можна би помістити в малій скриночці для прикраси сальонового столика. Та щож! молода голова глядить на світ і людей зовсім інакше.

Тому я хотів прочитати Кондіяка за всяку ціну. Тимчасом у гімназійній бібліотеці його не було, а сарляндські книгарі не продавали таких творів. Я рішив звернутися до о. Жермана. Його брати сказали мені, що в його кімнатці є більш як 2000 томів і я не сумнівався, що найду між ними вимріяну книжку. А проте цей несамовитий духовник лякав мене і щоби зважитися його відвідати треба було зібрати всю свою любов до Кондіяка.

Коли я станув перед його дверима, ноги хиталися підімною... Я застукав двічі тихенько:

— Можна! — відповів голос велитня.

(Продовження буде.)

вої партії має бути автономія для Сх. Галичини в межах польської держави, а реальними кличами будня культурні та господарські концесії, загарантовані міжнародніми договорами про забезпечення прав національних меншостей.

Коли в 1928 р. на Народньому Зїзді Українського Національно-Демократичного Обєднання говорили про те, що з Української Християнської Організації мусить згодом вирости окрема партія, тоді один з теперішніх вдохновителів та ідейних керманичів теперішньої новозаснованої партії обливав дотичного референта помиями на сторінках „Нової Зорі", доказуючи, що партії не буде, а інший написав цілу брошуру-памфлет на всю політичну ідеольогію Українського Нац. Демокр. Обєднання. Тепер сталося те, що було передбачене на Народньому Зїзді УНДО в 1928 р. Маємо нову партію, що виросла з Української Християн. Організації і що сформувалась у часі, як говорилось на її організаційному зїзді, найбільше підхожому для її повстання, в часі, мовляв, в якому вся дотеперішня політика українських галицьких національних партій „збанкротувала" і створила найпригідніші (!) обставини для організаційного зросту та ідеольогічних виглядів Української Християнської Народної Партії.

Кожному вільно оцінювати політику такої чи іншої партії як хоче, тому й наведена оцінка української політики на організаційних зборах нової партії не тільки допустима, але й зрозуміла. Перед роком і двома роками ця оцінка виглядала на сторінках „Нової Зорі" так само як на обговорюваному зїзді. Не зважаючи на те, ми раді побачити якнайскорше реальну політику нової партії, хочби на те, щоби від неї зачерпнути дещо з того мистецтва, що зветься політикою. Це тим більше побажане, що досі всі теперішні ідейні керманичі нової партії виступали супроти цілого українського громадянства тільки виключно в характері політичних педагогів та проповідників „чистого", що так скажемо, „мистецтва" в політиці.

Реорганізація ДПУ.

А. Т. Е. Рига. З Москви сповіщають, що політичне бюро компартії приступає до реорганізації ДПУ. Цілий ряд вищих урядовців на чолі із Менжинським дістануть димісію. Ця реорганізація є наслідком того, що Сталін утратив довіря до справности ДПУ і наслідком того, що акція контрреволюціонерів шириться далі серед робітництва. Шефом ДПУ буде іменований приятель Сталіна Орджонікідзе.

Димісія Тураті.

З Риму сповіщають, що генеральний секретар фашистівської партії подався до димісії. Причиною димісії було перепрацювання і перевтома.

Августин Тураті, якому тепер минуло 42 роки, був секретарем фашистівської партії від р. 1926 і поклав великі заслуги для фашистівського руху. З фаху він журналіст. Новим секретарем партії іменовано Івана Джюраті.

Розвязання гімназії „Р. Ш." в Рогатині.

Рескриптом з дня 24. вересня 1930. ч. II — 21668 розвязало Міністерство Віроісповідань і Публичної Освіти у Варшаві коедукаційну гімназію „Рідної Школи" в Рогатині, наше найстарше і найбільше приватне середне наукове заведення, заряджуючи рівночасно, що шкільна молодь від I—III кляси розвязаної гімназії може записатися до якоїнебудь польської гімназії, а непідозрілі учні кляс IV—VIII можуть бути приняті за дозволом Шкільної Кураторії також тільки до польських гімназій, але поза Рогатином і Тернополем. Записаних до рогатинської гімназії поверх 300 учеників і учениць дожидає незавидна доля скитальців як також 17 учительських майже самих кваліфікованих сил.

Наполеон і Україна.

(Відгуки преси на статтю в „Тан-і").

Стаття Ілька Борщака в „Тан-і" п. н. „Наполеон і Україна", яку ми вчора видрукували у перекладі, — була в цілости передрукована в газетах „Ля петіт Жіронд" (Бордо) і „Ле прогре де Ліон".

Стаття на українську тему в „Тан" є надто рідкою появою (у 70-их роках минулого століття „Тан" друкував у фейлетоні „Марусю" М. Вовчка) — щоби російська еміґрантська преса в Парижі не відгукнулася на неї. І дійсно оба її органи забрали слово. Часопис Мілюкова „Послєднія Новости" досить докладно зреферував статтю додавши, що „від цих окремих фактів дуже далеко до висновку, який робить І. Борщак, що в переважній масі українці ставилися зі симпатією до Наполеона..."

Зате монархістичне „Возрожденіе" в окремому фейлетоні (з 2. IX.) зробило зі статті цілу політичну подію. Дісталося і французькому урядовому органові, як він сміє друкувати „неймовірну нісенітницю в формі серіозної статті про сепаратистичні змагання Малоросії за часів Наполеона..." І дійсно, як це „Тан" не порадився сперщу російських монархістів?! Бо щодо самої статті, то вона, кажуть вони, „приклад, як можна, працюючи над оригінальними документами, нічого з них не зрозуміти, — або, як автори української, рахуючи на неуцтво й критичну кволість чужинців, підсувають їм у вигаданих образах минулого, свої сучасні політичні змагання..."

Ця цитата досить красномовна, щоби її коментувати. Отже виходить, що перша газета у Франції, якої редакція має 20—30 професорів-фахівців є „неуком" — а все тому, що посміли видрукувати статтю українця і про Україну!

А далі автор фейлетону відомий публіцист Олександер Салтиков робить спробу полемізувати з Борщаком. Але про саму суть ні слова. Лише „не зважаючи на інсінуації автора" українців... не переслідували. Доказ? Були-ж українці вищими російськими достойниками! Це значить, що й чеського питання не було в Австрії, бо Чернін був з походження чех... Мало цього — Салтиков доказує, що царат переслідував великоруський елемент!...

З передвиборчого руху.

РАДЕХІВЩИНА.

Дня 14. вересня ц. р. відбулася в селі **Полове** виборча нарада під проводом б. посла о. Пелліха, який здав звіт з дотеперішньої діяльности Української Парл. Репрезентації та вказав на ті кличі, з якими слід українцям іти до виборів. При останніх виборах мали в селі Половім деякий вплив сельроби, але тепер настрої села змінилися, а навіть колишні провидирі сельробу схиляються в національний бік. На нараді люди рішили піти масово до виборів і голосувати на національну лісту.

ГРИМАЛІВЩИНА.

Дня 14. вересня ц. р. відбулися в **Грималові** в Народньому Домі перші повітові передвиборчі збори. Крім міщан явилося на збори понад 300 селян і селянок, що доказує велике зацікавлення виборами. Зборами проводив голова Повітового Народнього Комітету Олександер Пісецький, а йому до помочі покликано до Президії господаря з Вікна Луку Тильчака, члена УНДО і Бурейка Івана з Грималова, члена УСРП. Реферат про політичне положення українського народу виголосив д-р Гриць Олійник (УСРП) з Грималова, а виборчу ординацію пояснив Ол. Пісецький. Збори вибрали виборчий комітет, який має занятися підготовкою до виборів.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. ВЕРЕСНЯ 1930.

В. К.

Селянські гаразди напередодні Хмельниччини в польській вірші.

Хмельниччина та її герої доставили вибуяній у Польщі віршоманії богатого матеріялу для ріжнородних коротших і довших віршів, сатир, памфлетів, пісень, епіграм, епітафій тощо. Складалися вони рівночасно з подіями або слідом за ними, тому й головно заступали сьогоднішні часописні звістки. З останніми мають іще й те спільне, що рідко мають вартість історичних документів, але за те відбивають у собі відносини й настрої, погляди й уподобання часу та середовища, серед якого зродилися.

Дечим із згаданої віршевої літератури покористувався вже Микола Костомарів у своїй тритомовій монографії про Богдана Хмельницького. Трицять віршів і уривків вібрав і схарактеризував Іван Франко в праці „Хмельниччина 1648—1649 років у сучасних віршах" у 23—24 тт. „Записок Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові" з приводу двістіпятьдесятиліття від вибуху Хмельниччини. Низку доповнень до праці Франка дав Олександер Брікнер, рецензуючи її в „**Kwartalniku historycznym**" за 1899 р.

Та далеко не все з такої віршевої літератури стало досі доступне. Річ у тому, що вона дуже рідко попадала до друкарні, а поширювалася головно рукописним шляхом, отже розкидана по рукописних збірниках польських, українських, російських, німецьких і інших бібліотек. Але навіть друковані речі з віршевої літератури про Хмельниччину являються часто великою рідкістю, деколи більшою від рукописних, як ось „**Trąba woskowa**", видана „**Roku Pańskiego po trzech sex pierwszego**". — Примірник цієї рідкої брошури зберігається в Бібліотеці Баворовських у Львові (Бібліотека Чарнецьких). У „**Dykcyonarzu poetów polskich**" заголовок брошури наведений невірно „**Trąba woyskowa**". З самого заголовку тяжко догадатися, про що йде річ у брошурі, тому й не винотував її з **Dykcyoz „nara"** Франко в своїй праці. Не згадав про неї й Брікнер у своїх доповненнях.

Утечу польського війська по поразках, від корсунської битви почавши, змалював автор як танок, буцім то „**Gonionego tańca zagrano**". Тут зрадив своє шляхетське походження, глузуючи з військової служби селян, синів шевців тощо. Не місце тут оповідати про те, чого доказували вояки в часі своєї втечі. А в тім воно булоб і нудно двічі однакове переповідати й читати, хоча тут і там у першому малюнку найдеться неодна риса, якої нема в дальшому оповіданні, що дало тему для цієї замітки. У четвертому й пятому аркушику брошури питає автор:

„Świeżo nabytej wojny co jest za przyczyna,
Że z Tatary powstała znowu Ukraina?"

і дає на це таку відповідь:

Zbytki wielkie żołnierskie narobiły tego.
Kozakom dokuczali, piekli do żywego,
Którzy zdzierstwa, tyraństwa nie mogący znosić,
Gwałtem jęli Tatarów o obronę prosić.
Wolem już być z pogany i odstąpić wiary,
Piekielnych krzywd nie zniesiem, niemasz im już miary.

Poddali się z niewoli w niewolę ludkowie,
A teraz ich zowiemy zdrajcy, zmiennikowie.
A gdybyśmy wejrzeli, kto przyczyną tego,
I że więźnia poganie nabrali różnego.
Regestrowi Kozacy, wszystka Ukraina,
I wszystka cierń, molodcy, wszelaka drużyna
Swym kosztem są gotowi służyć i bez żołdu,
By mogli ujść polskiego chlebowego hołdu.
Nie bywało swawolnych nigdy w Ukrainie.
Takowa wieść od ludzi tamtych krajów słynie.
I królowi hołdować, Rzeczypospolitej
Ofiarują życzliwość, we wszem dar sowity.
Gdyż jak nasi tyrańsko wszędy poczynali,
Niepodobna opisać, jak się uprzykszali.
Niewolnikom pogańskim gorzej być nie może,
Cięższa cierpieć niewolą nie w piekle rzecz może,
Lub ciągnieniem, lub staniem, kiedy gdzie przechodzą,
Już tamten kraj wyniszczą, splondrują, wygłodzą.
Cokolwiek jest u chłopa, już to wszystko jego;
Czego on chce, chłop niema, niech będzie dla niego.

Nie tylko chłop niewolnik, lecz córki i żona
Wyuzdana tam srogość i nieposkromiona!
Chłopu każe do wozu swych koni pilnować.
A tu w izbie, jako chce, wolno postępować.
Więc i matka i córka jednę piosnkę śpiewa:
Opłakują uciechy, jak która z nich miewa.
Chłopa męczy, morduje, by jamę ukazał,
A swoim już szarpakom przyszpiegować kazał.

Chłop przysięga, że niemasz, bo trudno nie schować.
Zabrałby mu doszczętu, czymby miał zimować.
A tymczasem wynajdą, zdrajcy wyszperają;
Co był schował mizerny, wszystko wybierają.

A chłop ryczy jako wół, żona płacze, dzieci,
Gdy mu z jamy wybiorą ubogie rupieci.
Nieszczęśliważ nam dola, nieszczęśliwy świecie)
Gdy już nasze ubóstwo wszystko zabierzecie!

Ach, niestetyż, cóż czynić? Czego się jąć mamy?
Znalazł żołnierz, zabiera. Rzekłeś: nie chowamy,
Nie twoje to. Nie da nic, wszystko już zabierze.
Ledwie potym na miejscu nie zabije, wierzę.
Tak jednemu, drugiemu, tak czynią każdemu,
Żołnierz gospodarzowi tak czyni swojemu.
Jedne zboże i fanty jedne wiezie, przeda,
Kędy blisko do miasta, inne brać powieda.
Obróciwszy już wniwecz i całe złupiwszy,
Szkody, hańby, sromoty w domu naczyniwszy,

Кожний повинен ствердити, чи вписано його на листу виборців. Виборці! Від 27. вересня починаються виборчі реклямації! Не забудьте негайно перевірити виборчі списки та реклямувати своє виборче право!

Розкол серед гетьманців.

(Лист до Редакції.)

Високоповажаний Пане Редакторе!

Вважаючи „Діло", згідно з його давною традицією, органом репрезентативним, отже в особливих випадках понадпартійним і загально-українським, дозволяю собі звернутись до Вас з проханням помістити ласкаво в одному з найближчих чисел нижче поданий комунікат. В надії, що зробите це в цілях інформації українського громадянства, остаю з високим поважанням.

В. Липинський.

I.

Дня 5. травня 1930 р. був висланий до мене з Берліна лист такого змісту (наводжу дослівно з захованням правопису.)

5. травня, 1930 року. Берлін.

Високочтимий Вячеславе Казимировичу! Настала для всіх нас найстрашніша хвилина, коли ми переконалися, що надлюдська праця над створенням істоти і теорії нашого ДІЛА надломила Вас і порушила рівновагу Ваших духовних сил.

Вас — творця єдиної теорії Української Державности— повалила, на велику скорб нас усіх, тяжка недуга.

Ви, не зінаючи цього, власними руками стали руйнувати велике ДІЛО Вашого життя, для якого в жертву це життя принесли. Бачимо і зінаємо це ми, виросші з Вашої науки.

Тепер Ви рішилися принести найбільш болючу жертву нашому ДІЛОВІ, жертву, на яку здібні тільки великі люди: в листі до Ясновельможного ПАНА ГЕТЬМАНА з дня 15. квітня Ви заявили, що „од всякого політичного життя усуваєтесь", поки не видужаєте на тільки, щоби змогти вернутися до політичної праці.

Цим Ви даєте фактичну змогу нашому ГЕТЬМАНОВІ довести роспочате Вами велике ДІЛО до слушного кінця. Біля НЬОГО всі ми присягаємо скупчитися, та, не ухиляючися ні від яких жертв, ЙОМУ в цій праці допомогти.

Нехай ВЕЛИКИЙ ГОСПОДЬ в Своїм Милосерді скорше відновить Ваше здоровля і тим самим дасть Вам можливість повернутись до активної політичної праці на велику користь нашому ДІЛОВІ.

Члени Ради Присяжних У. С. Х. Д.: Ол. Скоропис Йолтуховський. С. Шемет. Монтрезор. Л. Сідлецький. Дійсні Члени У. С. Х. Д.: І. Лоський. Євг. Томашевський.

Одночасно з дому Гетьмана Павла Скоропадського, інспіратора цього листа, ширились такі самі поголоски, що, мовляв, я під впливом недуги став умово ненормальний, що я руйную мною сотворене діло, що Гетьман і ті, що з ним, над цим болють, але що на це ради нема, і що тому не остається нічого іншого, як тільки самому Гетьману взяти провід у свої руки, а гетьманцям скласти йому тут же на еміграції присягу.

Деяким простодушним людям, яких умисне, в цілі вислухання цього всього, спроваджувано до Ванзее, давались до підпису „резолюції" з висловами „найсердечнішого" співчуття для моєї „недолі" і запевненнями, що Гетьман Павло Скоропадський мене горячо любить, почитає і нічого іншого — як тільки здоровля для мене — собі не бажає.

Бажаючи покласти кінець отаким методам політичної боротьби, що їх на Заході слушно чи не слушно звуть балканськими або орієнтальними, я предложив Гетьману Павлу Скоропадському, щоби він оголосив у свому „Бюлетені" вищенаведеного листа з приміткою, що лист цей анулюється. Анулюється тому, бо, завдяки невдалій стилізації, він став джерелом непорозуміння: я та інші гетьманці побачили в ньому бажання зробити з мене божевільного, під цим претекстом мене усунути і передати провід гетьманського руху п. Скоропадському, склавши йому тут на еміграції присягу, а п. Скоропадський і підписані під цим листом, як це видко з їх дальших енунціяцій, бажали тільки в той спосіб облекшити мою недугу і причинитись до мого найшвидшого виздоровлення.

Одначе оце моє предложення не було прийняте. Натомість заявили мені, що лист може бути видрукований, але тільки з приміткою, що він друкується **„на моє бажання, щоб усім було відомо, що я від політичної діяльности відходжу через тяжкий стан свого здоровля"**. „Маючи на увазі цю мету — писалось далі в предложеній мені примітці — і бажаючи заспокоїти тяжко хворого, якому ми всі гетьманці так багато зобовязані за його безцінну працю для добра нашого спільного діла, підписані під листом годяться на його опублікова ня".

В супровідному письмі до цієї постанови було додано, що оця відповідь дається мені „в останнє" і „при умові, що з хвилиною опублікова ня листа всяка публична дискусія над ним припиняється". Розуміється таких писань до „горячо любленого тяжко хворого" не давано до підпису добродіям, уживаним за ванзейськими чаями для висловлювання мені співчуття з приводу моєї „порушеної духової рівноваги" та пояснювання мені всієї великодушности супроти мене панів Скоропадського, Скорописа, Сергія Шемета, Ігоря Лоського і т. д.

II.

Людям, що знають мене особисто, а через них і українському громадянству відомо, що я хорий на недугу легенів не від учора, а від десятка літ. Хоч значне погіршення цієї недуги в останніх роках зменшило мою працю квантитативно, але не змінило її квалітативно, бо туберкульоза легенів на умові здібности людини не впливає. І тому українське громадянство має право знати, чому це недуга не ставала на перешкоді моїй політичній діяльности тоді, коли під певними умовами і зобовязаннями реституувались за Павлом Скоропадським його права до гетьманства (бо-ж він цих прав сам в р. 1918 вирікся) — і чому ця сама недуга перешкоджає моїй політичній діяльности тепер, коли п. Павлу Скоропадському забажалось заключених умов і прийнятих на себе під присягою зобовязань не додержати.

Річ тут, розуміється, не в моїй особі, а в політичній ідеї, а змоїм іменем звязаній. Для українського громадянства не може бути байдужим, чи гетьманська монархічна ідеольоґія є твором людини божевільної — це значить, що вона, крім збільшення політичних нещасть, нічого цьому громадянству принести не може, — чи вона є твором людини за свої слова відповідальної — це значить людини, що не може допустити, аби з **теорії** ублагородлення і умаєстатизовання українських політичних методів і політичних стремлінь роблено **практику** емігрантської спекуляції, і щоби з ідеольоґії державної, призначеної для цілої Української Землі і цілої Української Нації, роблено словесні підпорки для персонального підприємства пана Павла Петровича Скоропадського. Тому вважаю своїм обовязком ці справи громадянству Українському вияснити.

(Продовження буде.)

В. Липинський.

Jadą ze wsi, z miasteczka, drugich zaś plądrować.
Znowu trzeba jam szukać i ludzi katować,
Skoro stanie, aby jeść było wnet gotowo.
Po wczorajszem tyrańtwie czeladzi nie zdrowo,
Niemasz tego, owego, jest to w wozie u mnie,
Ale niechaj zapłaci chłop to zaraz szumnie.
Niechaj wóz da naprawić, albo mu wziąć jego,
A tu swój zły postawić dla chłopa biednego.
Niemasz smoły, niech masła da wóz nasmarować,
Albo połeć słoniny, ostatek, w wóz schować.
Sierp, siekierę i kosę i żelazne pęto,
Cepy, rydel, motykę, wszystko to już wzięto.
I z pasieki, z cerkiewki, z komory wynoszą,
O klucz chłopa ni popa drewniany nie proszą.
Ciele na wóz, jagnięta i kociec z kurami;
Chusty, kocy, wereta bierze z tłomakami.
A ludzie w płacz nieszczęśni, barziej głos przenika,
Niźli trąba i bęben, wojskowa muzyka
W takim płaczu, lamencie wszystka Ukraina!
A nie z chłopów ta wojna, z żołnierzów przyczyna!

Це один із голосів у пустині з тих часів, подібний до голосу автора брошурочки „Szlachcic do szlachcica o woynie kozackiej w r. 1648 i 1649", в якій автор- протестант ствердив, що Хмельниччину спричинив гніт бідного народу з боку шляхти.

Якщо здогадуватися на підставі того, що автор „Trąby woskowej" говорить про українську землю як далекі країни, він походив із етнографічної польської території. Тяжче було знайтися такому білому воронові на українській етнографічній території. Колиж далекий автор так змалював „stacje żołnierskie" то як-же вони виглядали зблизька в повнім своїм дійсності?! На жаль історія нашого селянства так мало зачеплена досі наукою, що наукове ствердження таких речей належить до майбутнього

НОВИНКИ

— **Д-р мед. Максим Тимнів**, був. лікар внутрішньої і діточої клініки в Празі ординує в Сколім (дім Лісовського, де давніше була Дирекція обезпечень). 594 1—2

— **Хочуть наглих судів.** Краківський Курєрок пише, що з познанських правничих кол він дістав лист, який порушує справу актів „бандитизму" у Сх. Галичині. Автор листа не радить польському громадянству реванжуватись за саботажі самочинно, бо це скомпромітувалоб польську державу. Натомість цей автор радить ввести у Сх. Галичині наглі суди, а саме на підставі розпорядку президента Р. П. з дня 19. березня 1928.

— **Виїзд Михайла Голинського до Америки.** Наш відомий співак Михайло Голинський виїзджає в найближчих днях до Америки, де дасть цілу низку концертів для тамошньої української громади, а потім віддасться праці над вишколенням і збогаченням свого оперового репертуару, щоби виступити з ним в америк. операх. М. Голинський їде туди в товаристві світової слави співака Адама Дідура, відомого і впливового в американському музичному світі. Він і введе М. Голинського в тамошні оперово-музичні кола. Треба надіятися, що українська американська громада прийме радо цього нашого надійного і вже на всій українській землі добре знаного співака та дасть йому повну моральну підтримку в його праці над здобуттям гідного місця в американському співацькому й оперовому світі.

— **Шукають Ворони.** Варшавська преса пише, що окрім 6. послів, які увязнені в Берестї, поліція має арештувати і 6. посла Ворону. Вже кілька днів поліція шукає Ворони по цілій Варшаві, але без висліду. Перед домом Ворони стоїть постійно сторожа.

— **Хотіла вмерти в трамваю.** У трамваю ч. 4. що переїзджав через вул. Листопада пробувала отруїтись 22-літня Станислава Точинська. Вона випила більшу дозу йодини і почала кричати з болю. Трамвай здержано і нефортунну самовбивницю відвезено до лічниці, де їй випомповано шлунок. Точинська призналась, що хотіла вмерти в трамваю через брак праці і засобів до життя.

— **На рік вязниці.** У краківському суді закінчився процес проти Ізраеля Тревінгера, Зеліга Февера і Осипа Лянгера, обвинувачених в державній зраді. Всі три вони розліплювали в касарнях відозви, накликуючи військо до перевороту і зміни держ. ладу. Розправа закінчилась засудженням усіх трьох на рік вязниці.

— **Стріляють до божевільного.** У Снятині румунська прикорд. сторожа поранила Івана Викірчука, малоумного хлопця із Тишковець в Городенщині. Як малоумний він блукав понад кордоном не здаючи собі справи з того, що йому грозить. Пораненого Викірчука відвезено до лічниці в Чернівцях.

— **Зі сцени до черночої келії.** Визначна артистка „французької комедії" в Парижі, п-на Івонна Гутен покинула сцену і вступила до монастиря. На днях вона виїхала з Парижа до Люрду, де її приняли до ордену „Малих сестер".

— **Землетрус в СРСР.** В околицях Сталінабаду в Таджігістані був землетрус, який знищив 7 сіл. Згинуло 175 осіб, майже 300 було ранених, а 1200 родин лишилось без даху над головою

— **Залізнича катастрофа в СРСР.** Під Сталінградом особовий поїзд зіткнувся з тяговим, що спричинило катастрофу. Згинуло 4 особи, а 25 було ранених, з чого 10 смертельно.

— **Творець хмародерів самовбивником.** В однім готелі у Дітройті застрілився 33-літний архитект Поль Кампер, творець плянів будови кількох хмародерів. Він застрілився тому, що будуючи один готель втратив пів міліона долярів. Кампер був одним із найбільш відомих архитектів у Америці і міг мати велику будучину.

— **Прикра пригода міліонера.** В Кобервіцу на нім. Шлеську міліонер, барон фон Коппі, полюючи на куропатви, випадково поховзнувся, вдарив рушницею об землю, при чому мимохіть потягнув за курок і вистрілив. Куля вцілила його жінку, баронову, яка зараз вмерла. Барон не пережив утрати жінки і сам застрілився з розпуки. Вони були бездітні і лишили 12 міліонів марок майна.

— **Коли лагідний слон розсердиться.** Як відомо, слон має дуже лагідну вдачу і з ним бавляться навіть діти та виробляють йому збитки. Але коли його розгнівати, він також показує роги: Ось на днях у місті Поневежу на Литві стався такий випадок: Там перебувала менажерія, в якій між іншим показували слона. Слон позволяв оглядати себе людям на потіху, зі стоїцьким спокоєм приймав усякі збитки та штуки, які з ним виробляв директор менажерії та тішився коли діти давали йому через крати ріжні дарунки. Але дозорець щось загнівався на слона і вдарив його залізною штабою по го-

лові. Розлючений слон станув в обороні своєї гідности, схопив доворця трубою і кинув ним до землі. Потім із лютим ревом кинувся на клітки, де було 5 львів і розбив їх так, що всі льви вискочили аж на вулицю. Слон схопив одно медведя трубою, кинув під ноги і роздавив на смерть хоч медвідь поранив його. Льви, опинившись на вулиці, загризли одного коня, а коли поліція вбила одного з них, льви погнали за поліціянтами, які мусіли скритись у будинках. Поліція стріляючи чере звікна вбила ще трьох львів, а два повтікали до ліса.

— **Особисті вісти.** П. Мирослава Левицька, дочка бл. п. посла д-ра Евгена Левицького, скінчивши Музичну Академію у Відні, зложила іспит зрілости і державний іспит із дуже добрим успіхом.

— **Вже вийшов з друку „Український відривний народний календар“ на 1931 рік**, редагований агрон. Є. Архипенком. Календар продається тільки з спиною (стінкою), на котрій є портрет Шевченка, та уміщено відривний тижневий календар-записник (термінатор) і щоденний відривний календар, в якому є багато господарських порад, оповідань, віршів, історичних заміток, новинок з техніки і т. п. Ціна 1 зол. 50 сот. без пересилки. Відпродавцям опуст. Замовлення слати: Здолбунів, Книгарня А. Мартинюка. Гроші на її конто в П. К. О. 81.735. — Жадайте календаря в книгарнях та кооперативах. 1—2

ЗАСІДАННЯ ЦК. УНДО.

В пятницю, 26. вересня ц. р. відбулося у Львові засідання Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання, присвячене переважно справам надходячих виборів. Полагодивши все найважніше та нетерпляче проволоки, Центральний Комітет надлив Екзекутиву партії широкими повновластями в інших справах.

ОСТАННІ ВІСТИ

Ревізії й арештування у Львові.

Розвязання „Пласту“?

В пятницю 26. вересня політична поліція у **Львові** перевела около 40 ревізій у членів „Пласту“. Ревізію перевели теж у домівці „Пласту“ при вул. Шашкевича. Тут забрали пластові акти, а льокаль опечатали. Переводили ревізію й у дівочому відділі „Пласту“, в гімназії СС. Василіянок, у семинарії при вул. Длугоша.

Львівська поліція перевела в неділю у львівських дівочих відділах „Пласту“: ім. Лесі Українки (в будинку жіночої III. семинарії) і в курені ім. Марти Борецької, в будинку прив. гімназії СС. Василіянок. Забрали пластові книжки та документи.

ПАТ повідомляє, що тогож дня переводжено ревізії в льокалях „Пласту“ по провінції. Старости на основі воєвідського розпорядку видали заборону розвивати діяльність „Пласту“. Себто — додає ПАТ — з цим днем треба це т-во вважати зліквідованим, а приналежність до нього або намагання розвивання його діяльности каратимуть якнайгостріше, як діяльність в нелегальній організації.

Та сама агенція повідомляє, що в звязку з ліквідацією „Пласту“ у **станиславівськім воєвідстві** переведено ревізії в повітах: рогатинськім, городенськім, надвірнянськім, калуськім і коломийськім. Ствердили буцімто у богатьох випадках, що „Пласт“ удержував звязки з УВО. Найшли нібито обтяжуючий матеріял, як друкарні, черенки, брошури, підозрілу переписку, зброю, муніцію, ножиці для перетинання дроту, засоби, яких уживали для підпалу. Таж агенція повідомляє, що поліція зліквідувала оконечно „Пласт“ у **тернопільськім воєвідстві.**

ЗАМАХ НА ЧИТ. „ПРОСВІТИ“.

Під дім читальні „Просвіти“ в Збоїсках підложили бомбу невисліджені досі люди. Бомба вибухла, одна стіна завалилася, внутрішнє уладження знищене.

Львівська поліція перевела ревізію у Льва Гошовського, студ. II. року прав, голови „Просвіти“ в Збоїсках. У нього, як подають із поліц. джерел, найшли буцімто коробку шроту, крісовий замок, фляшечку рутті, чорний стрільний порох, ручну гранату, пакет невідомого порошку та вказівки для артилерійських транспортів. Гошовського арештували. Його підозріває поліція в... замаху на дім місц. чит. „Просвіти“.

За перетинання дротів.

Під закидом перетинання дротів залізничих зворотниць на львівськім товаровім двірці арештувала львівська поліція Вол. Повзанюка автомобілевого механіка та Тар. Посипанка зі Сигнівки, студента I. року політехніки. Їм закидують теж, що перетяли телеграфічні дроти на шляху Львів-Стрий і Львів-Персенківка. В бурсі при вул. Павлінів ч. 4. арештували учня IV. гімн. кл. Ів. Макара. Йому закидають... замах на монастир о. Студитів на Знесінні.

НАПАД НА ЗАЛ. ВАРТІВНИКІВ?

Поліція арештувала Михайла й Юрка Гарасима та Ст. Кабара. Їм закидають, що напали на вартівників із громади Сигнівка, які пильнували зал. шляху Львів-Стрий.

РОЗВЯЗАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ТЕРНОПОЛІ.

На основі розпорядку мін-ства освіти та віросповідань розвязано дня 27. вересня 8-кл. гімназію з українською викладовою мовою в Тернополі. Розпорядок цей воєвідство доручило директорові гімназії Губчакові. Гімназію негайно замкнули, а з будинку зняли держ. відзнаки та шильди. У справі списів учнів видано такий самий розпорядок, як і в справі розвязаної української гімназії в Рогатині. (Гл. 3. сторінка нинішнього „Діла“). Ліквідацію тернопільської гімназії поручили директорові польської гімназії Питлеві. Рішення в справі професорів вирішить кураторія.

ОПЕЧАТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ДРОГОБИЧІ.

У дрогобицькій гімназії „Р. Ш.“ перевела поліція ревізію й опечатала будинок. Себто гімназію замкнули на неозначений час.

МІНІСТР ОСВІТИ ПРО РОЗВЯЗАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ.

Міністр освіти та віросповідань дав пояснення представникові ПАТА в звязку з розвязанням українських гімназій. Він сказав, що школа повинна виховувати учнів для зразкової служби державі та до згідного співжиття всіх горожан. Школи, яка не сповняє тих обовязків не може толерувати ніяка держава. Від якогось часу часть учеників українських гімназій є нельояльно настроєна до польської держави, головно в Тернополі й Рогатині. Ті учні брали участь у саботажах. Міністр впевняє, що не хоче здавлювати стремлінь української культури, та рішений нищити все, що під покришкою культури плекає боротьбу проти держави. Колиб не настало протверезіння міністр мусітиме поробити висновки у відношенні до кожної школи, в якій виявилася би подібна атмосфера.

КИНУВ ГРАНАТУ МІЖ ЛЮДЕЙ, ЩО МОЛИЛИСЯ.

У Дарахові (пов. Теребовля) кинено ручну гранату зза корчів на цвинтарі до Ол. Кравчука. Кравчука граната не ранила, зате було ранених 12 людей, а то: Гр. Бойко, Андр. Галандрій, Антонина Бойко, Фр. Грочин, Питак Міленко, Волошин Анна, Бойко Марія, Олійник Мих., Кайдаш Митр., Шельвак Кар., Возьний Юл., Тичинський Юл. Ранених відвезли до шпиталю. Як підозрілого арештували Яна Тарновича з Тютькова.

ПОЛІЦАЙ ЗАСТРІЛИВ ГІМН. УЧЕНИКА.

Із Заліщик повідомляють, що поліцай Йос. Вацек арештував уч. 7. гімн. кляси Мих. Боднара під закидом саботажу. При арештуванні Боднар нібито вирвав поліцаєві револьвер та другий поліцай Мурин обезвладнив арештованого. Боднар буцімто признався до підпалів у борщівськім повіті. Коли Боднара відпроваджували до Заліщик, він знову пустився втікати. Поліцай Вацек застрілив Боднара. Тіло забрали до трупарні в Добрівлянах.

ЗАЛІЗНИЦЯ ПЕРЕЇХАЛА ВАРТІВНИКА.

Між ст. Коломия та Вороненка переїхав поспішний поїзд Дм. Шетендина з Товмачика. Шетендин виконував службу перед саботажами. Його схопила машина та волікла 300 км.

Ревізії й арештування на провінції.

У Перемишлянах арештувала поліція адвокатів д-ра Ф. Свистіля і д-ра Кушніра та адвокатського конципієнта д-ра Свистіля.

У Козовій арештований адвокат д-р Стадник.

У Самбірщині арештували дня 26. вересня по переведенні ревізії б. сенатора о. **Юліяна Тахомира.**

В Коломиї і повіті поліція придержала 36 осіб, із тих після переслухання арештувала: адв. конц. Маціборка та Кузьміяну (її були вже арештували за розліплювання „Сурми“ по вулицях. Щойно недавно вийшла на волю).

У Перемишлі переводили ревізії 26. вересня під проводом ком. Оленкевича в українських школах і товариствах. Забрали ріжні акти, записки. Арештували багато абітурієнтів і академиків. М. і. арештували гімн. професора Леоніда Бачинського та сина віцемарш. сойму Загайкевича, студента політехніки в Данцігу. Віцемаршалка Загайкевича переслухали.

З пятниці на суботу поліція далі переводила ревізії. Пат повідомляє, нібито арештований Л. Бачинський виконував функції окр. коменданта УВО у Перемишлі. М. і. арештували Вол. Блюя та Босого, яким закидають приналежність до УВО. Ревізії тревають іще далі.

Дня 23. вересня арештували в **Яворові** Менду, уч. VI. кл. Р. Ш., Грабовського уч. VIII. кл. Р. Ш. Пулика, абітурієнта, Бориса (молодшого) студента і Чопика Ів. Дня 26. вересня приїхало до Яворова 50 поліцаїв і кількох старшин. Переводили ревізію весь день в українській гімназії. Арештували проф. Чмолу.

У Калуші перевела поліція богато ревізій та арештувань. М. і. арештували адвоката д-ра Коритовського, кооп. урядовця Барниша, Яр. Рубчака, урядовця ПСК., Рубчаківну, Воробцеву, Чорпітову, Сохацьку. Між арештованими є ще Ів. Аламець, маґ. прав. і адв. канд., Ст. Тертілева, урядн. маґістрату, Ел. Скрутенівна зі села Камінь. На основі писемного дозволу апел. суду у Львові арештували суддів повітового суду в Калуші Ст. Гладишевського і В. Миклашевського. Арештованих відставили до окр. суду в Станиславові.

У Жовкві відбулися масові ревізії в українців. Арештували 7 студентів університету.

В Ходорові поліційна експедиція перевела ревізію в адв. д-ра Строніцького, д-ра Трояна, ем. судї ради. А. Саляка, пароха о. Як. Долгого. ем. зал. урядовця Й. Копитка, зал. Коцовського, Кордуби та Гловяка, суд. службовиків Петра Гузара й Вас. Калиниця. Трояна й Ант. Сохана, рест. Йос. Тітика, Ів. Василика, Мих. Саляка, Мик. і Панька Вербовського, студ. Гловацького, Вас. Лижника, Ол. Саляка, Тад. Джулина, Лозинського, ел. пекарні Ром. Пеленського. Крім того: в Рідній Школі, в учительки Ол. Чаплівної, в „Роздільні“ ПСК і її директорів Василика та Гаврилюка, в Нар. Домі в кооп. „Наша Торговля“. Арештували службовика „Роздільні“ Вол. Любінецького. Крім цього є в арештах від кільканацяти днів: Кравичева. Жінка пароха з Отиневич і госп. Червоняк і Красновський із Загірочка, Медвідь і Овчар із Добрівлян, Арт. Юревич із Вовчатич, теол. Гулей з Городища Кор. Від двох місяців сидять: Мик. Паламар, дяк із Залесець і Федь Костельник із городенського пов. Усіх арештовано під замітом саботажів, а причиною до того були напр. найдені порошки аспірини (у Дан. Моди), порох до розстрілювання каменя, гільзи, сірка для худоби і т. п., себто предмети, за які правильно суд не карає.

У Дрогобичі перевела поліція ревізію 26. вересня в льокалях місц. кооперативи. Забрали примірники белетристичних книжок не лише українських авторів (виданих у Львові), але й перекладних, як напр. Віктор Гюго, Цвайга й ін. Ревізію переводили і в Нар. Домі, Захоронці, бурсі, гімназії„Р. Шк.“, ПСК, Маслосоюзі, жіночій семинарії. Арештували: дир. Кузьмовича, проф. Байрака, Вікт. Гавдяківну, Коссака Юр., Антонова Мих., Тимкова Ос., секр. УСДП. Арештували лікаря д-ра Терлецького. Поліційні круги подали до польських газет нібито в нього найдено 20 крісів. Арештували теж б. посла Максимовича, інж. Озаркевича, інж. Червінського, студ. унів. Городиського, гімн. учнів Заленчина, Вас. Вашишина, Гр. Шкорпана, Мик. Богослава, Тимкова, Габрія, Вас. Біласа й ін. та селян Драгана й Веприка з Тустановчи. Їм закидають участь у саботажах.

„Замах“ на „Силу“.

До льокалю комуністичної газетки „Сила“ у Львові при вул. Бляхарській ч. 8. вкинув хтось фляшину з плином, від якого занялося уладження. Вогонь погасили. Поліція веде слідство.

САМОВБИВСТВО ЖІНКИ ГІМН. ПРОФЕСОРА.

Біля зал. стац. Перемишль-Бакінчиці біля рампи кинулася під поїзд 26-літня Евгенія Ткачук, жінка гімн. професора.

Значіння цукру і крохмалю в віджививлюванню.

Значіння цукру і крохмалю в віджививлюванні є річчю незвичайної ваги з огляду на споживчу гігієну. Споживаючи цукор і крохмаль, робимо великі ощадности, тоді як черпаючи силу та енергію з мяса та яєць видаємо багато гроша. А чи фабрикант уживає колинебудь як палива, дорогого дерева? Кисловодні, правильно вжиті, є знаменитим паливом для людського організму. Кисловодні витворюють воду, якої легко позбуваємося і вуглевий квас, який виділюємо віддихаючи. Інакше з мясом і іншими засобами поживи. Полишають вони останки, наче попіл, який — по мірі старости — чимраз трудніше можна усунути, тоді, як споживали ми більше мяса. І в цьому саме небезпека. Ми булиби здоровіші, якби ми споживали більше крохмалю та цукру.

Перше снідання складається головно з білої кави і хліба з маслом. Такий добір є дуже відповідний. Хліб має в собі багато протеіни і кисловоднів, а разом з маслом є дуже поживний. З обідом справа мається гірше, бо при ньому споживаємо богато мяса (протеіни) є дуже мало кисловоднів. Передовсім торкається це людей старших. Назагал їмо дуже мало хліба і бараболі. Бракуючі кисловодні можна знаменито заступити цукрованими стравами (риж, тісто, компот). Це само щодо вечері. Тепер говоримо богато про цукор і нераз стрічаємося з вискавом, що цукор не ділає інакше ніж крохмаль у хлібі і в бараболях. Це правда, але не треба заступати одної страви другою. Цукор є знаменитим віджививчим засобом, без огляду на те, в якій формі його споживаємо. Він легко стравний і має евпептичні прикмети. Бараболі мають в собі велику кількість крохмалю. Але скільки тих бараболь требаби зїсти, щоби дати організмові відповідну скількість крохмалю?

Не забуваймо, що їх треба також стравити. Якби ми їли так як італійці чи китайці риж, справа булаби інша, але трудно зрікатися бараболь у користь рижу. Цукор є чудовим додатковим засобом поживи. Цукор має в собі вітаміну.

Обчислено, що цукор, який є в бананах коштує 100 франків за 1 кґ. В бананах міститься крім того мала кількість крохмалю і целюльози. Крохмаль, декстроза, мальтоза, сахарина, ґлікоза, все це переміняються в людськім організмі на ґлікозу. Нащо видавати 100 франків за 1 кґ., коли той самий цукор є в інших овочах і цукрових буряках? А чи цукор не шкодить зубам? Є зуби, які мають мало вапна, є зуби молочні, які випадають без огляду на скількість спожитого цукру. Є недужі, які не травлять добре цукру, тому француський лікар д-р Пров, поручає їм розпускати цукор в 10% води.

В Бельгії зїдають цукру річно 29 кґ. на особу, в Швайцарії 42·5 кґ., в Америці 49·6 кґ., в Данії 51·7 кґ., в Австралії 58 кґ., а в Польщі, якої кухня є перетяжена білками і товщами зі шкодою кисловоднів — лише 11 кґ.

Реформуймо наше віджививлювання! 384

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": *„ОСТАННЯ СОТНЯ"*, тонфільма з *Конрадом Файтом.*

Хто знає креації Файта не йде до кіна, щоби розважитися. Вже сама маска цього артиста, з якої важко обрахувати бодай приблизно його вік, наче зроду призначена до передачі трагічних переживань. І цим разом Файт заграв неабияк на наших нервах.

13 вояків лишається із 120, відступаючи при розгромі армії. Міг би це бути фраґмент відступу Наполеона зпід Москви і навіть якийсь час глядач має таке враження. Але розмова в англійській мові і трудноці вірної топоґрафічної інсценізації вплинули мабуть на режісерів, щоби зробити „загальну" картину. 13 героїв стримає своїми тілами, заховавшись у деревлянім млині, наступ ворожої армії, щоби влекшити відступ цілим рідним полкам. Живо нагадується відома пєса Шеріфа „Кінець мандрівки". Та те, чого несилі дати театр — може дати кіно картинами природи. „Остання сотня" належить до найкращих зразків фільмово аранжованої природи, що дає нам змогу відкривати в ній недоглянені нюанси.

Роля дівчини вплетена в нитку траґічних подій, що нависли над вояками, проймає своїм природним ліризмом. *м. р.*

ІНТЕРВЮ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Марш. Пілсудський закликав до себе редактора „Ґазети Польскої" Медзінського та дав йому інтервю. В інтервю сказав Пілсудський, що працює над бюджетом, який буде без дефіциту. Про послів не говорить уже так „гостро", як у попередніх.

ЩЕ ОДИН ПОСОЛ АРЕШТОВАНИЙ.

Дня 27. вересня арештували б. пос. Вечорка (комуніста). Були теж чутки про арештування б. пос. д-ра Стемпека, Сікори, Копача, Ксендзьора (ХД). АВС заперечує ті чутки.

ВІЦЕКАНЦЛЄР ВОҐОІН ТВОРИТЬ УРЯД.

Президент Австрії Мікляс поручив утворення кабінету віцеканцлерові Воґоінові. Воґоінпереговорює з провідниками партії в справі створення кабінету.

СПОРТ

Міжмістові змагання.

Львів—Лодзь 4:3 (1:2).

Традиційні змагання в копаному мячі між репрезентаціями Львова і Лодзі закінчилися тим розом незначною перемогою Львова. Львів репрезентували отсі грачі: Альбанський (Поґ.), Пілат (Чорн.), Олейнічак (Чорн.), Дайчмаь (Поґ.), Васевич (Лех.), Ганке (Поґ.), Кобзяр (Укр.), Русецький, Чужак і Крук з Лехії і Шабакевич (Поґ.). Свою перемогу завдячує Львів знаменитій грі воротаря Альбанського, який оборонив з бравурою дуже богато небезпечних стрілів. З грачів Львова найслабший правий лучник Русецький, а через це блідо випав і — Кобзяр, який грав на правому крилі. Слабо грала також поміч. Голі стріляли: Крук 2, Шабакевич і Ганке (з карного).

Повищі змагання попередили комічні змагання між „олт-боями" Львова і суддями. Виграли олт-бої" 1:0.

Варшава: Варшава—Лодзь 1:0 (0:0).

Краків: Краків—Познань 3:2 (1:1).

Міжнародні змагання.

Стокгольм: Польща—Швеція 3:0 (2:0).

Мистецтва А-кляси.

Станиславів: Ревера-Польнія Перемишль) 5:0 (3:0).

За вхід до А-кляси.

Львів: Сокіл II—Гакоаг (Станиславів 1:0 (1:0).

РОЗВЯЗАННЯ ШЛЕСЬКОГО СОЙМУ.

Президент Польщі розвязав шлеський сойм із днем 26. вересня. Головною причиною було те, що держ. комісія ухвалила бюджет, у якім позиції видатків збільшили на 7 міл. і так повстав дефіцит. Бюдж. комісія предложила покрити дефіцит із кас. запасів. Вибори до сойму відбудуться 23. листопада.

АРЕШТУВАННЯ ПОС. КоРФАНТОГО.

На приказ прокуратора при окр. суді в Катовицях арештувала поліція пос. Корфантого та вивезла до Берестя н. Бугом.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 25. вересня ц. м. масло експортове 4·10 зол.; десерове 4·0 зол.; літра молока 29 сотиків; літра сметани 1·50 зол.; копа яєць 9·30 зол.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Понеділок, 29. вересня год. 7·30 веч. „Дротяр" Леґара.

Театр Ріжнородностей (в Н. Домі):

Щодня „Хоробрий вояк Швейк".

Малий Міський Театр:

Понеділок, 29. вересня, год. 7·30 веч. „Екзотична кузинка", комедія Верневіля.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: Співець джезбенду (з Ол Джолзоном).

КАСІНО: Звукова фільма: Ревія Голівуду.

КОЛЬОСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: Звукова фільма: Звідкіля воріття нема.

ЛЕВ: Звукова фільма „Ріо-Ріта".

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: Відкіля воріття нема.

ОАЗА: Герої моря.

ПАЛЯС: Звукова фільма: Остання сотня (з Конр. Файтом).

ПАН: Живий труп.

ПАСАЖ: Пат і Паташон серед людоїдів і звукові додатки.

ПРОМІНЬ: Князь студент.

ХИМЕРА: Лекція кохання (Кл. Бов).

СВІТЛЕВЕ: Джекі моряком. Знак Зорн (Фербенкс).

ФАТАМОРГАНА: Заборонений овоч.

УТІХА: Облава (Бенкрефт).

Програма радіо.

Понеділок 29. IX. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Грамоф. плити. **Гельсінґфорс** (221,4) 17·00 Сольо на цитрі. **Льондон** (356,3) 14·00 Музика. **Берлін** (419) 15·10 Програма для молоді. **Харків** (426) 16·30 Концерт для дітей. **Рим** (441,2) 12·45 Радіоквінтет. **Праґа** (486,2) 12·20 Концерт. **Відень** (516,3) 15·20 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17·35 Циганська музика. **Париж** (1724,1) 13·30 Грамофонові плити.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Репертуар Нового Українського Театру дир. П. Карабіневича. 633

Долина.
30. IX. Шлях до пекла.
Стрий.
1. X. Танець Венери.
Дрогобич.
2. X. Танець Венери.
3. X. Шукаю мужа.
Борислав.
4. X. Танець Венери.
Перемишль.
5. X. Танець Венери.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.